

ЗАКОН О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се систем социјалне заштите, носиоци, корисници и права корисника социјалне заштите, поступак и услови за остваривање права, дјелатност установа социјалне заштите, самостално обављање послова у области социјалне заштите, финансирање, надзор и друга питања значајна за функционисање и остваривање социјалне заштите грађана.

Члан 2.

(1) Социјална заштита је дјелатност од општег интереса за Републику Српску (у даљем тексту: Република), којом се пружа помоћ лицима када се нађу у стању социјалне потребе и предузимају потребне мјере ради спречавања настајања и отклањања посљедица таквог стања.

(2) Стање социјалне потребе је стање у којем је лицу неопходна помоћ ради савладавања социјалних и других тешкоћа и стварања услова за задовољавање основних животних потреба, а уколико се те потребе не могу задовољити у другим системима социјалне сигурности.

(3) Дјелатност социјалне заштите обухвата мјере и активности за стварање услова за остваривање заштитне функције породице, услова за самосталан живот и рад лица која се налазе у стању социјалне потребе или за њихово активирање у складу са способностима, обезбјеђивање средстава за живот материјално необезбјеђеним и за рад неспособним лицима и другим грађанима који су у стању социјалне потребе, као и обезбјеђивање других облика социјалне заштите.

Члан 3.

(1) Права из овог закона припадају лицима која испуњавају прописане услове без обзира на разлике у раси, боји коже, полу, језику, политичком, националном и вјерском опредјељењу, социјалном и економском поријеклу, мјесту рођења, инвалидности или било којем другом статусу.

(2) Установе социјалне заштите обезбјеђују равноправност у приступу и кориштењу права садржаних у овом закону и у свом дјеловању спречавају сваки вид дискриминације, директне или индиректне, по било ком основу.

(3) Физичка и правна лица која примјењују овај закон дужна су да поштују достојанство, личност корисника и да брину о његовом интересу.

Члан 4.

(1) Свако је дужан да се брине о задовољавању својих животних потреба и потреба лица која је по закону или по другом правном основу дужан да издржава.

(2) Свако је својим радом, приходима и имовином дужан да доприноси спречавању, отклањању или ублажавању властите социјалне угрожености, као и социјалне угрожености чланова своје породице, посебно дјече и других чланова породице који не могу сами о себи да се брину.

Члан 5.

Правна и физичка лица која пружају услуге, пружиће подршку кориснику за активирање властитих потенцијала за самостално задовољавање потреба, продуктиван живот у заједници, предупређивање зависности од социјалне заштите и смањење ризика социјалне искључености.

Члан 6.

(1) Корисници права из овог закона своје потребе приоритетно задовољавају у средини у којој живе.

(2) Друштвена заједница дужна је да у складу са ставом 1. овог члана ради на обезбјеђивању услова и развијању услуга према потребама корисника.

Члан 7.

У остваривању права из овог закона, корисник је равноправан учесник у процесу избора одлука и мјера које се предузимају у његово име, а у његовом су интересу.

Члан 8.

(1) Ради вршења послова, обезбјеђивања и остваривања права из социјалне заштите утврђених овим законом, оснивају се установе социјалне заштите.

(2) Послове из дјелатности социјалне заштите, осим установа социјалне заштите, могу обављати удружења грађана и друга лица у складу са законом.

Члан 9.

Корисници социјалне заштите су појединци, чланови породице и породица у цјелини, који остварују права и услуге у складу са овим законом.

Члан 10.

Права у складу са овим законом реализују се новчаним давањима, социјалним услугама и другим мјерама које се пружају појединцу, члановима породице или

породици у цјелини и које имају за циљ задовољавање социјалних потреба, те спречавање настанка социјалних проблема.

Члан 11.

(1) Поред права утврђених овим законом, јединица локалне самоуправе својом одлуком, у складу са потребама становништва, може да утврди и друга права и услуге, услове и критеријуме за њихово остваривање.

(2) Проширена права и услуге из става 1. овог члана су: персонална асистенција за лица са инвалидитетом, становање уз подршку, заштићено становање, помоћ у збрињавању пунољетних лица након напуштања установа или хранитељских породица, једнократне помоћи у натури, услуге јавне кухиње, помоћ за школовање дјецe из социјално угрожених породица, помоћ у васпитању и образовању дјецe са сметњама у развоју, субвенционисање комуналних трошкова сиромашним породицама, помоћ у стамбеном збрињавању сиромашних породица, трошкови сахране корисника права из овог закона, услуге СОС телефона, као и друга права и услуге према потребама јединица локалне самоуправе.

Члан 12.

(1) Права из овог закона су лична и не могу се преносити.

(2) Новчана примања из овог закона не могу бити предмет обезбјеђења или принудног извршења.

(3) Права по овом закону остварују се након што су исцрпљене расположиве могућности у другим системима социјалне сигурности.

Члан 13.

(1) Права из овог закона која се реализују кроз новчана давања кориснику остварују се посредством центара за социјални рад (у даљем тексту: Центар).

(2) Права која се реализују пружањем услуга кориснику могу се остваривати и у партнерству јавног, невладиног и приватног сектора.

Члан 14.

(1) Носиоци социјалне заштите у складу са овим законом су Република и јединица локалне самоуправе.

(2) Република уређује систем социјалне заштите, доноси политике и развојне стратегије, утврђује права, критеријуме и кориснике социјалне заштите, обезбјеђује дио средстава за реализацију права прописаних овим законом, прати стање и остваривање права, оснива и усмјерава рад установа социјалне заштите, и брине се да се у оквиру економске и социјалне политике остварује оптималан развој социјалне заштите.

(3) Јединица локалне самоуправе доноси годишњи и средњорочни програм социјалне заштите на основу анализе социјалног стања становника на свом подручју, доноси одлуку о проширеним правима и друга акта којима прописује

услове за остваривање права и мјера утврђених одлуком и програмима, обезбјеђује средства за реализацију права утврђених овим законом и својим одлукама, обезбјеђује средства за обављање дјелатности социјалне заштите, оснива и брине се о раду установа социјалне заштите, врши координацију активности социјалне заштите на подручју јединице локалне самоуправе, формира радно тијело за социјалну заштиту и обавља и друге послове у остваривању циљева социјалне заштите.

Члан 15.

Поједини изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба пола.

II КОРИСНИЦИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 16.

(1) Корисници права и услуга према овом закону су појединци, чланови породице или породица у цјелини који имају пребивалиште у Републици, који се налазе у стању социјалне потребе, а не могу је задовољити својим радом, приходима од имовине и кориштењем других извора.

(2) Страни држављани и чланови њихових породица, лица под међународном правном заштитом која имају дозволу за боравак у Републици, могу остварити права у складу са овим законом и међународним уговором.

(3) Лице које није обухваћено ст. 1. и 2. овог члана, а нађе се на територији Републике, може привремено остварити права из социјалне заштите под условима прописаним овим законом, ако то захтијевају посебно тешке животне околности у којима се то лице нашло.

Члан 17.

Корисник социјалне заштите је лице које се налази у стању социјалне потребе, и то:

а) дијете:

- 1) без родитељског старања,
- 2) са сметњама у развоју,
- 3) чији је развој ометен породичним приликама,
- 4) жртва насиља,
- 5) жртва трговине дјецом,
- 6) са друштвено неприхватљивим понашањем,
- 7) изложено социјално ризичним понашањима,
- 8) коме је због посебних околности потребна социјална заштита,

б) пунољетно лице:

- 1) материјално необезбијеђено и за рад неспособно лице,
- 2) са инвалидитетом,

- 3) старије, без породичног старања,
- 4) са друштвено негативним понашањем,
- 5) жртва злоупотребе психоактивних супстанци,
- 6) жртва насиља у породици,
- 7) жртва трговине људима и
- 8) коме је због посебних околности потребна социјална заштита.

Члан 18.

Корисници социјалне заштите, у смислу члана 17. овог закона су:

а) дијете:

- 1) које нема родитеље, које је напуштено од родитеља, чији родитељи нису у могућности да му пруже потпуно старање зато што су ограничени у вршењу родитељског права или су лишени тог права,
- 2) са оштећењима вида, слуха, са сметњама у гласу, говору и језику, са тјелесним оштећењима и хроничним обољењима, са менталном заосталашћу, вишеструким сметњама, или са другим сметњама које доводе до проблема у психомоторном и чулном развоју,
- 3) чији родитељи због болести или смрти једног родитеља, несређених породичних односа, материјалних или других разлога нису у могућности да му обезбиједи услове за правилно васпитање, физички и психички развој,
- 4) коме се наноси физичка, психичка и сексуална патња или емоционална бол, као и пријетња таквим дјелима или занемаривање, небрига и незадовољавање основних животних потреба, што га озбиљно спутава да ужива у својим правима и слободама,
- 5) које је врбовано, превезено, скривено, насилно транспортовано или прихваћено пријетњом и употребом силе, обмањивањем, отмицом или другим облицима принуде или преваре, злоупотребом положаја или примања новца, а које је наведено на пристанак властитог експлоатисања,
- 6) које је под ризиком, чини прекршајна и кривична дјела, које се бави скитњом, просјачењем или сличним понашањем нарушава општеприхваћена друштвена правила понашања и важеће законске норме,
- 7) које због употребе психоактивних супстанци, негативних социјалних утицаја и емоционалних поремећаја нарушава и угрожава своје здравље и живот,
- 8) које се нађе у стању социјалне потребе због сиромаштва, претрпљене елементарне непогоде, ратног страдања, избјеглиштва, миграције, репатријације, смрти једног или више чланова породице, дуготрајног лијечења, отпуста из установе или других непредвидивих околности,

б) пунољетно лице:

- 1) које нема неопходних средстава за издржавање, неспособно је за рад и не може обезбиједити средства за живот по неком другом основу,

- 2) код кога се као посљедица повреде, болести или урођене мане појављује губитак или ограничавање способности обављања активности које су неопходне за свакодневни живот на начин или у обиму који се сматрају нормалним за лица истих година, пола, културе и образовања,
- 3) које има више од 65 година, а које због трајних промјена у психосоцијалном и здравственом стању не може задовољавати своје основне животне потребе,
- 4) које се одаје беспосличарењу, скитњи, просјачењу или другом друштвено негативном понашању,
- 5) које је дошло у стање социјалне потребе због употребе дрога или алкохола, које дуже вријеме употребљава ове супстанце због чега има проблеме у социјалним и породичним односима, здрављу и материјалној егзистенцији,
- 6) коме се у породичном окружењу наноси физичка, психичка, економска и сексуална патња или емоционална бол, као и пријетња таквим дјелима, а које се због тих околности нађе у стању социјалне потребе,
- 7) које је врбовано, превезено, скривено, насилно транспортовано или прихваћено пријетњом и употребом силе, обмањивањем, отмицом или другим облицима принуде или преваре, злоупотребом положаја или примања новца, а које је наведено на пристанак властитог експлоатисања и
- 8) које се нађе у стању социјалне потребе због сиромаштва, дуготрајне незапослености, претрпљене елементарне непогоде, ратног страдања, избјеглиштва, миграције, репатријације, смрти једног или више чланова породице, дуготрајног лијечења, издржавања казне, отпуста из установе или других непредвидивих околности.

Члан 19.

(1) Породица, у смислу овог закона, јесте животна заједница родитеља, дјеце и других сродника.

(2) Породицу чине брачни и ванбрачни супружници, дјеца брачна, ванбрачна, усвојена и пасторчад, као и дјеца дата под старатељство и узета на издржавање, и други сродници у међусобној обавези издржавања.

(3) Домаћинство, у смислу овог закона, јесте економска животна заједница у којој њени чланови заједнички привређују и учествују у трошењу заједничких прихода.

(4) Дијете, у смислу овог закона, јесте лице до навршених 18 година, осим лица којем је продужено родитељско право.

III ПРАВА У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

Члан 20.

Права у социјалној заштити по овом закону су:

- а) новчана помоћ,
- б) додатак за помоћ и његу другог лица,
- в) подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју,
- г) смјештај у установу,
- д) збрињавање у хранитељску породицу,
- ђ) помоћ и њега у кући,
- е) дневно збрињавање,
- ж) једнократна новчана помоћ и
- з) савјетовање.

1. Новчана помоћ

Члан 21.

(1) Појединац или члан породице дужан је да обезбјеђује задовољавање основних животних потреба властитим радом, правима из рада или осигурања, приходима од имовине или других извора, помоћи сродника који су у складу са законом и уговором дужни да их издржавају, накнадама и примањима по другим основама.

(2) Новчана помоћ служи за задовољавање основних животних потреба.

(3) Корисник новчане помоћи у складу са овим законом може бити појединац, чланови породице или породица у цјелини.

(4) Новчана помоћ се исплаћује мјесечно.

Члан 22.

(1) Право на новчану помоћ из овог закона може остварити појединац неспособан за рад, који нема властитих прихода или чији су укупни приходи за издржавање испод нивоа новчане помоћи утврђене овим законом, који нема вишак стамбеног простора, који нема другу имовину из чије се вриједности могу осигурати средства за издржавање, који нема сроднике који имају обавезу да га издржавају у складу са Породичним законом, или ако ти сродници због инвалидности и друге објективне спријечености нису у могућности и способни да га издржавају и извршавају обавезу издржавања.

(2) Право на новчану помоћ из овог закона може остварити породица у цјелини чији чланови нису способни за рад, који немају властитих прихода или чији су укупни приходи за издржавање испод нивоа новчане помоћи утврђене овим законом, који немају вишак стамбеног простора, који немају другу имовину из чије се вриједности могу осигурати средства за издржавање, који немају сроднике који

су обавезни да их издржавају у складу са Породичним законом или ако ти сродници због инвалидности или других објективних спријечености нису у могућности и способни да их издржавају и извршавају обавезу издржавања.

(3) Под вишком стамбеног простора подразумејева се простор који се без угрожавања потреба корисника може продати или издати у закуп.

(4) Приликом утврђивања могућности продаје или издавања у закуп вишка стамбеног простора узима се у обзир локација, површина, година градње, функционалност и друге околности које могу имати утицај.

(5) Величина стамбеног простора која одговара потребама појединца или породице из ст. 1. и 2. овог члана, поред кухиње, купатила и ходника је једна соба по члану породице, односно двије собе за лице које остварује право на додатак за помоћ и његу другог лица.

(6) Лице који живи у заједничком домаћинству са лицима која немају законску обавезу међусобног издржавања, остварује новчану помоћ као појединац из става 1. овога члана.

Члан 23.

Основица за утврђивање висине новчане помоћи у текућој години је просјечна нето плата у Републици остварена у претходној години.

Члан 24.

(1) Висина новчане помоћи утврђује се зависно од броја чланова породице, у проценту од основице из члана 23. овог закона и износи:

- а) за појединца 15% од основице,
- б) за породицу са два члана 20% од основице,
- в) за породицу са три члана 24% од основице,
- г) за породицу са четири члана 27% од основице и
- д) за породицу са пет и више чланова 30% од основице.

(2) Када корисник остварује властити приход, висина новчане помоћи утврђује се као разлика између износа новчане помоћи утврђене у складу са ставом 1. овог члана и износа просјечног мјесечног прихода појединца или породице оствареног у претходна три мјесеца прије подношења захтјева.

Члан 25.

(1) Неспособност за рад утврђује се на основу налаза и мишљења стручне комисије за утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите и утврђивању функционалног стања корисника.

(2) Јединице локалне самоуправе именују првостепену стручну комисију из става 1. овог члана и утврђују накнаду за њен рад.

(3) Министар здравља и социјалне заштите (у даљем тексту: министар) именује другостепену стручну комисију из става 1. овог члана и утврђује накнаду за њен рад.

(4) Министар доноси правилник о утврђивању способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите и утврђивању функционалног стања корисника.

(5) Правилником из става 4. овог члана прописује се састав првостепене и другостепене стручне комисије, услови за њено формирање, начин рада и услови за оцјењивање способности лица из члана 22. ст. 1. и 2. и члана 32. овог закона.

Члан 26.

Изузетно, право на новчану помоћ остварује појединац из члана 22. став 1. овог закона, који не може обезбиједити средства за сопствено издржавање, и то:

а) који тражи издржавање од лица које је дужно да га издржава док не оствари право на издржавање у складу са законом, о чему подноси доказ да је код надлежног суда покренуо поступак ради утврђивања обавезе издржавања од сродника,

б) који нема закључен уговор о доживотном издржавању или је покренуо поступак за раскид уговора о доживотном издржавању и

в) који не може осигурати издржавање по другом основу.

Члан 27.

(1) Право на новчану помоћ може остварити појединац, чланови породице или породица у цјелини који не испуњавају услове прописане у члану 22. овог закона због посједовања имовине под условом да су неспособни за рад и да своју имовину или дио имовине пренесу без накнаде, са правом располагања јединици локалне самоуправе.

(2) Лица којима је имовина сметња за остваривање права на новчану помоћ могу дати сагласност за укњижбу права хипотеке до намирења валоризованих трошкова датих по основу права на новчану помоћ.

(3) Међусобна права и обавезе из ст. 1. и 2. овог члана регулисаће се уговором закљученим између Центра и лица које преноси своју имовину на јединицу локалне самоуправе.

(4) Средства остварена располагањем имовином из става 1. овог члана воде се на посебном рачуну јединице локалне самоуправе са кога се подмирују трошкови новчане помоћи корисника.

(5) Располагање имовином из става 1. овог члана врши се по тржишној цијени на основу јавне лицитације.

(6) Трошкови поступка подмирују се из средстава остварених располагањем имовином корисника из става 1. овог члана.

Члан 28.

Појединац или чланови породице који су остварили средства продајом имовине или су даровали своју имовину и тиме довели себе или своју породицу у стање социјалне потребе, немају право на новчану помоћ за период за који износ помоћи одговара висини основице за плаћање пореза на промет непокретности.

Члан 29.

Корисник новчане помоћи који не може остварити здравствено осигурање по другом основу, остварује здравствено осигурање из буџетских средстава намијењених за остваривање права на новчану помоћ.

Члан 30.

(1) Корисник права на новчану помоћ дужан је да у року од 15 дана пријави Центру сваку промјену која утиче на остваривање или на висину новчане помоћи.

(2) На основу пријаве корисника, прикупљених података и утврђеног чињеничног стања, Центар ће по службеној дужности донијети ново рјешење у складу са промијењеним околностима које утичу на остваривање и висину новчане помоћи.

Члан 31.

Право на новчану помоћ престаје кориснику који се налази на издржавању казне затвора дуже од 30 дана, кориснику чије је збрињавање, у складу са овим законом, извршено на терет буџетских средстава социјалне заштите и у другим случајевима када је кориснику у потпуности обезбијеђено становање, исхрана, одјећа и обућа.

2. Додатак за помоћ и његу другог лица

Члан 32.

(1) Право на додатак за помоћ и његу другог лица има лице старије од три године којем је због тјелесних, менталних, чулних поремећаја, изражених промјена у здравственом стању, неопходна стална помоћ и њега другог лица, под условом да ово право не може остварити по другом основу и не користи право на смјештај у установи социјалне заштите.

(2) Право из става 1. овога члана може се остварити као трајно или привремено право.

(3) Право из става 1. овог члана могу остварити лица која су потпуно или дјелимично зависна од помоћи и њега другог лица у задовољавању основних животних и физиолошких потреба.

Члан 33.

(1) Додатак за помоћ и његу другог лица признаје се на основу налаза и мишљења стручних комисија:

а) за дјецу до 18 година- комисија за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју,

б) за пунољетна лица- комисија за утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите.

(2) Налаз и мишљење за кориснике из става 1. тачка а) овог члана доноси стручна комисија из члана 58. став 1. овог закона.

(3) Налаз и мишљење за кориснике из става 1. тачка б) овог члана доноси стручна комисија из члана 25. овог закона.

Члан 34.

Висина додатка за помоћ и његу другог лица обрачунава се у проценту од просјечне нето плате остварене у Републици у претходној години и износи:

а) 20% од основице за лице које цјелодневно и у потпуности зависи од другог лица у задовољавању основних животних и физиолошких потреба, и које није у могућности да уз употребу било којих помагала само задовољи те потребе и

б) 10% од основице за лице којем је неопходна дјелимична помоћ другог лица у задовољавању основних животних и физиолошких потреба.

Члан 35.

Корисник додатка за помоћ и његу другог лица који не може остварити здравствено осигурање по другом основу, остварује здравствено осигурање из буџетских средстава намијењених за остваривање права на додаток за помоћ и његу другог лица.

3. Подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју

Члан 36.

Право на подршку у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју имају дјецa и омладина са физичким, менталним, чулним или комбинованим сметњама у развоју код којих је извршена процјена потреба и усмјеравање дјецe и омладине, а која су послије завршене основне школе, а најкасније до навршене 30. године живота, укључена у процес образовања, а то право не могу остварити по другом основу.

Члан 37.

(1) Право на подршку у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју остварује се у виду накнада за: трошкове смјештаја и трошкове градског, односно међуградског превоза у висини износа цијене мјесечне карте.

(2) Дјеци и омладини упућеној на образовање ван мјеста пребивалишта, осим трошкова из става 1. овога члана, признају се трошкови превоза до мјеста пребивалишта једном мјесечно у висини стварних трошкова најниже цијене карте јавног саобраћаја.

4. Смјештај у установу

Члан 38.

(1) Смјештај у установу подразумијева збрињавање у установу социјалне заштите и у другу установу која се налази ван система социјалне заштите, а примјерена је и испуњава услове за збрињавање корисника социјалне заштите.

(2) Смјештај у установу социјалне заштите остварује се избором и упућивањем корисника у одговарајућу установу у којој се обезбјеђује становање, исхрана, одијевање, нега, помоћ, брига, васпитање и образовање, оспособљавање за привређивање, радне, културно-забавне, рекреативно-рехабилитационе активности, здравствена заштита и друге услуге.

(3) Смјештај у установу врши се на основу рјешења надлежног Центра и уговора о смјештају.

(4) Рјешење се доноси на основу спроведеног поступка, укупне процјене услова живота и стања корисника и његовог окружења, сагледавања могућности других облика збрињавања и мишљења да је збрињавање у установу најцјелисходнији облик заштите.

(5) Уговор о смјештају закључују установа за смјештај и надлежни Центар.

(6) Уговор о смјештају у установу престаје споразумом уговорних страна, отказом уговора, раскидом уговора и смрћу корисника.

(7) Установа социјалне заштите и надлежни Центар дужни су да редовно размјењују информације о стању и потребама корисника.

(8) Смјештај у установу социјалне заштите или другу установу на терет буџетских средстава неће се признати лицу коме услуге збрињавања могу пружати чланови његове породице који су обавезни у складу са законом да га издржавају и које има вишак стамбеног простора и другу имовину из члана 22. овог закона.

(9) Појединац који је остварио средства продајом имовине или је даровао своју имовину и тиме довео себе у стање социјалне потребе, нема право на смјештај у установу из буџетских средстава за период за који износ трошкова смјештаја одговара тржишној вриједности имовине.

(10) Изузетно, смјештај у установу социјалне заштите или другу установу на терет буџетских средстава може се признати и лицу које има имовину а која представља сметњу за остваривање овог права, под условом да власник своју имовину или дио имовине пренесе без накнаде, са правом располагања јединици локалне самоуправе.

(11) Лице којем је имовина сметња за остваривање права на смјештај у установу може дати сагласност за укњижбу права хипотеке до намирења валоризованих трошкова датих по основу права на збрињавање у установу.

Члан 39.

(1) Центар који упућује корисника у установу за смјештај, приликом збрињавања осигураће основну одјећу, обућу и трошкове транспорта до установе.

(2) Средства за ове трошкове биће обезбијеђена из средстава корисника, обвезника издржавања или из буџетских средстава предвиђених за социјалну заштиту.

(3) Центар обезбјеђује новчана средства за личне потребе у виду џепарца, лицу које је без прихода.

(4) Средства за личне потребе из става 3. овога члана обезбјеђују се на мјесечном нивоу у износу од 5% од цијене смјештаја.

Члан 40.

(1) Право на смјештај у установу има:

а) дијете без родитељског старања, до повратка у властиту породицу или збрињавања у породицу усвојоца или хранитељску породицу, до завршетка редовног школовања, најдуже до 26. године живота, а не дуже од шест мјесеци након завршетка редовног школовања,

б) дијете са потешкоћама у развоју које нема услова да остане у својој породици и када је то сврсисходније ради чувања и васпитања, школовања, оспособљавања или психосоцијалне рехабилитације, док траје потреба за овим обликом заштите,

в) дијете чији је развој ометен породичним приликама, до повратка у властиту породицу,

г) дијете са друштвено неприхватљивим понашањем, док трају разлози за овим видом социјалне заштите,

д) дијете жртва насиља, док трају разлози за овим видом социјалне заштите,

ђ) дијете жртва трговине људима, док трају разлози за овим видом социјалне заштите,

е) пунољетно лице са инвалидитетом и тешко хронично обољело лице које није у могућности да самостално живи у породици због неповољних здравствених, социјалних, стамбених или породичних прилика и лица са поремећајима у понашању,

ж) старије лице које због неповољних социјалних, здравствених, стамбених и породичних прилика није у могућности да живи у породици, односно у домаћинству,

з) пунољетно лице жртва насиља у породици, док трају разлози за овим видом социјалне заштите,

и) пунољетно лице жртва трговине људима, док трају разлози за овим видом социјалне заштите,

ј) трудница и родитељ дјетета до годину дана живота дјетета ако је други родитељ дјетета умро, нестао, погинуо, извршио насиље у породици, коме је услед материјалне необезбијеђености, неријешеног стамбеног питања, нарушених породичних односа и сличних ситуација, потребан привремени смјештај и

к) лице које се нађе у скитњи или просјачењу или му је због других оправданих разлога потребан привремени смјештај.

(2) Дијете из става 1. т. а), б), в), г), д) и љ) овог члана до три године живота привремено може бити збринито у установу социјалне заштите уз стручно

мишљење Министарства здравља и социјалне заштите (у даљем тексту: Министарство).

Члан 41.

Корисник који је остварио право на смјештај у установу, који не може остварити здравствено осигурање по другом основу, остварује здравствено осигурање из буџетских средстава намијењених за остваривање права на смјештај у установу.

5. Збрињавање у хранитељску породицу

Члан 42.

(1) Збрињавање у хранитељску породицу је облик збрињавања корисника у породицу која му обезбјеђује задовољавање основних животних потреба, која брине о личности корисника и помаже му у остваривању његових права и извршавању обавеза.

(2) Право на збрињавање у хранитељску породицу има лице које, у складу са овим законом, има право на смјештај у установу.

(3) Хранитељска породица је породица са једним или више пунољетних лица која се бави услугама збрињавања дјете или пунољетних лица, за коју је извршена процјена и оспособљавање за хранитељство, која испуњава прописане услове и остварује накнаду за своје пружене услуге.

(4) Приликом избора породице у коју се корисник збрињава, Центар који врши збрињавање, руководиће се нарочито личним својствима корисника и чланова породице у коју се врши збрињавање, стамбеним и другим могућностима породице и потребама корисника.

(5) У хранитељску породицу може се збринуту највише троје дјете, односно двоје дјете са инвалидитетом, с тим да укупан број дјете која живе у породици хранитеља, рачунајући и дјету хранитеља, не може бити већи од петоро дјете.

(6) Изузетно од става 5. овог члана, када је то у интересу дјете, када је ријеч о породици сродника, када се збрињавају браћа и сестре, у хранитељску породицу може бити збринуту више дјете.

(7) У хранитељску породицу могу се збринуту највише три пунољетна лица.

(8) Изузетно, збрињавање се може вршити и у породицу која нема статус хранитељске породице, када надлежни Центар процијени да је то неопходно.

(9) Породица из става 8. овог члана дужна је да у року од годину дана од дана збрињавања корисника стекне статус хранитељске породице.

Члан 43.

Корисник се не може збринуту у породицу у којој:

а) је неко од чланова породице лишен родитељског права или пословне способности,

б) су нарушени породични односи,

в) неко од чланова породице има друштвено неприхватљиво понашање и
г) би због болести члана породице било угрожено здравље корисника и остваривање сврхе збрињавања.

Члан 44.

(1) Међусобни односи Центра који упућује корисника и хранитељске породице у којој се збрињава, уређују се уговором, на основу рјешења о збрињавању, које доноси надлежни Центар.

(2) Хранитељ има право на накнаду за рад и накнаду за трошкове издржавања корисника.

(3) Центар који упућује корисника у хранитељску породицу, приликом збрињавања обезбиједиће му основну одјећу, обућу и трошкове превоза до те породице.

(4) Средства из ст. 2. и 3. овог члана обезбјеђују се из средстава корисника, обвезника издржавања или из буџетских средстава предвиђених за социјалну заштиту.

(5) Уговор о хранитељству престаје: споразумом уговорних страна, отказом уговора, раскидом уговора, смрћу корисника и смрћу члана породице који је закључио уговор о хранитељству.

(6) Услови збрињавања корисника у породицу која нема статус хранитељске породице регулисаће се рјешењем о смјештају и уговором између породице и надлежног Центра.

(7) Породица која нема статус хранитељске породице има право на накнаду за трошкове издржавања корисника.

Члан 45.

Корисник који је остварио право из члана 42. овог закона, који не може остварити здравствено осигурање по другом основу, остварује здравствено осигурање из буџетских средстава намијењених за остваривање права на збрињавање у хранитељску породицу.

Члан 46.

(1) Хранитељство се обезбјеђује у властитом простору хранитеља, корисника или другим објектима који су посебно изграђени или прилагођени за ту намјену.

(2) Министар доноси правилник о хранитељству.

(3) Правилником из става 2. овог члана прописују се ближи услови и поступак добијања статуса хранитељске породице, врсте и облик збрињавања у хранитељској породици, начин спровођења надзора над радом хранитеља, начин за обрачун накнада за рад хранитеља, издржавање и престанак хранитељства.

6. Помоћ и њега у кући

Члан 47.

(1) Право на помоћ и његу у кући обезбјеђује се старијем изнемоглом лицу, тешко обољелом лицу и другом лицу које није у стању да се брине о себи.

(2) Помоћ и њега у кући лицима из става 1. овог члана обезбјеђује се из буџетских средстава, ако:

а) лице нема могућности да помоћ и његу у кући обезбједи властитим средствима и средствима сродника који има обавезу издржавања у складу са законом,

б) лице није закључило уговор о доживотном издржавању,

в) лице није уговором о даровању отуђило имовину и

г) укупни приходи корисника по свим основама не прелазе износ од 50% основице из члана 23. овог закона.

Члан 48.

Помоћ и њега у кући обухвата обављање кућних послова, одржавање личне хигијене, набавку хране и организовање исхране и задовољавање других свакодневних потреба.

Члан 49.

Помоћ и његу у кући може пружати установа социјалне заштите, удружење грађана, вјерска заједница и друго правно лице која испуњава услове за реализацију овог права.

Члан 50.

(1) Министар доноси правилник о остваривању права на помоћ и његу у кући.

(2) Правилником из става 1. овог члана прописују се врсте услуга, ближи услови у вези са остваривањем права из члана 47. овог закона, као и учешће корисника и његовог сродника обавезног на издржавање у трошковима помоћи и њега у кући.

7. Дневно збрињавање

Члан 51.

(1) Право на дневно збрињавање обухвата различите врсте организованих дневних услуга и боравака изван властите породице кроз које се обезбјеђују исхрана, њега, чување, брига о здрављу, васпитању и образовању, психосоцијална рехабилитација, радна окупација и друге услуге.

(2) Дневно збрињавање може се обављати у другој породици, установи социјалне заштите, засебним центрима или дневним боравцима које организују и пружају јавне установе, удружења грађана, вјерске заједнице и друга правна лица.

Члан 52.

Право на дневно збрињавање има дијете и пунољетно лице које има право на смјештај у установу или збрињавање у хранитељску породицу и друго лице које због својих психосоцијалних тешкоћа и других неповољних животних околности има потребу за овим обликом заштите, а на основу рјешења Центра.

Члан 53.

(1) Министар доноси правилник о остваривању права на дневно збрињавање.

(2) Правилником из става 1. овог члана прописује се начин вршења услуга дневног збрињавања, надзора, учешће у трошковима дневног збрињавања корисника и његових сродника обавезних за издржавање.

8. Једнократна новчана помоћ

Члан 54.

(1) Право на једнократну новчану помоћ обезбјеђује се појединцу, члановима породице или породици у цјелини, који се тренутно нађу у стању социјалне потребе због околности из члана 18. тачка а) подтачка 8) и тачка б) подтачка 8) овог закона.

(2) Износ једнократне помоћи из става 1. овог члана у току календарске године не може бити већи од тромјесечног износа новчане помоћи за кориснике из члана 24. овог закона, а према броју чланова породице.

(3) Изузетно, директор Центра, због посебних околности, може одобрити једнократну новчану помоћ у већем износу од износа утврђеног у ставу 2. овог члана, с тим да не смије бити већи од троструког износа из става 2. овог члана.

9. Савјетовање

Члан 55.

(1) Савјетовање је системска и програмирана стручна помоћ коју реализују стручни радници примјеном метода социјалног рада и других друштвено-хуманистичких наука, а чија је сврха помоћ појединцу, члановима породице или породици у цјелини у развијању, допуњавању, очувању и побољшању властитих социјалних могућности, а у случају болести, старости, инвалидности, незапослености, смрти блиских лица, проблема у васпитању дјете и у односима родитеља и дјете, проблема ризичних понашања дјете и омладине, проблема брачних и ванбрачних односа, закључењу брака, насиља у породици, укључивања у свакодневни живот након дужег боравка у институцијама, остваривања појединих

социјалних права, те у другим неповољним социјалним околностима и кризним ситуацијама.

(2) Савјетовање се спроводи на основу процјене укупних потреба корисника, индивидуалног плана и споразума између пружаоца услуге и корисника.

(3) Савјетовање може спроводити Центар, установа социјалне заштите, невладина организација и стручни радник који самостално обавља послове социјалне заштите као професионалне дјелатности, под условима да имају обезбијеђен посебан простор и стручне квалификације.

(4) Министар доноси упутство за спровођење савјетовања.

(5) Упутством из става 4. овог члана прописује се начин остваривања савјетовања.

IV УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 56.

Права из социјалне заштите може остварити лице под условима да:

а) има пребивалиште на подручју јединице локалне самоуправе у којој тражи остваривање права, осим за лица која су се нашла у посебним околностима из члана 18. тачка а) подтачка 8) и тачка б) подтачка 8) овог закона и страни држављани који легално бораве у Републици,

б) предвиђено право не остварују у другим системима социјалне сигурности и

в) се због материјалног, социјалног или психосоцијалног стања нађе у стању социјалне потребе.

Члан 57.

Лице неспособно за рад, у смислу овог закона је:

а) дијете до навршених 18 година, односно до завршетка редовног образовања, а најдуже до 26 година,

б) лице старије од 65 година,

в) лице са трајним оштећењима код кога је стручна комисија из члана 25. овог закона утврдила неспособност за рад,

г) жена за вријеме трудноће, порођаја и после порођаја у трајању предвиђеном према прописима из радних односа и

д) отац, старалац, усвојилац, који се брине о једном или више дјецe до годину дана живота.

Члан 58.

(1) Процјену потреба и усмјеравање дјецe и омладине са сметњама у развоју врши стручна комисија за процјену потреба и усмјеравање дјецe и омладине са сметњама у развоју.

(2) Министар доноси правилник о процјени потреба и усмјеравању дјецe и омладине са сметњама у развоју.

(3) Правилником из става 2. овог члана прописује се састав првостепене и другостепене стручне комисије из става 1. овог члана, услови за њено формирање, начин рада и услови за процјену потреба и усмјеравање дјецe и омладине са сметњама у развоју.

Члан 59.

(1) За појединца, односно члана породице који је неспособан за рад и има сродника са којим не живи у породици, а који је у складу са законом дужан да учествује у његовом издржавању, приликом утврђивања права из овог закона, претходно ће се утврдити могућност, способност и обавеза сродника да му пружи издржавање уколико та обавеза није утврђена правоснажном судском одлуком.

(2) Могућност издржавања утврђује се према приходима сродника обавезног да обезбјеђује издржавање, при чему се узимају у обзир његове породичне прилике и способности које могу да буду од утицаја за утврђивање те могућности.

(3) Обавеза издржавања између сродника одређује се у складу са Породичним законом.

(4) Центар рјешењем утврђује износ који сродник, по основу учешћа у издржавању, има обавезу да обезбиједи лицу неспособном за рад у случајевима гдје то није утврђено судском одлуком.

Члан 60.

(1) За остваривање права по основу овог закона узимају се примања и приходи појединца и свих чланова породице, као и укупни приходи породице, и то:

а) мјесечна лична примања без пореза и доприноса обрачуната као просјечно примање остварено у задња три мјесеца који претходе мјесецу у коме је поднесен захтјев, односно у висини просјечних личних примања остварених у једном мјесецу или просјек остварен у два мјесеца ако нема прихода за сва три мјесеца,

б) приходи од пољопривредне дјелатности у висини катастарског прихода у претходној години,

в) приходи од издавања у закуп непокретне или покретне имовине,

г) приходи од других имовинских права, ако се на те приходе плаћају порези,

д) приходи од издржавања по основу сродства и других правних основа и

ђ) приходи лица која обављају дјелатност, гдје се као приход узима доходак од самосталне дјелатности у претходној години у складу са законом који уређује област пореза на доходак.

(2) Као приход у смислу става 1. т. б) и в) овог члана узима се износ који служи као основица за обрачунавање пореза и доприноса у текућој години.

(3) Приходи који се исказују као годишњи приход узимају се у висини просјечног мјесечног износа.

(4) Као приходи сматрају се улози дати на штедњу, камате, готов новац, хартије од вриједности и вриједност отуђене имовине, осим у случајевима када се

имовина отуђује ради обезбјеђивања трошкова лијечења и социјалног збрињавања појединаца, односно чланова породице.

(5) У случају отуђења непокретне или покретне имовине као приход узима се тржишна вриједност отуђене имовине у тренутку рјешавања о праву из овог закона.

(6) Приходи остварени по основу права на додатак за помоћ и његу другог лица из овог закона, додатка на дјецу, материнског додатка и помоћ за опрему новорођенчета не сматрају се приходима у смислу овог закона.

Члан 61.

(1) За утврђивање обавеза по овом закону узимају се примања и приходи појединца и чланова породице обавезних за издржавање у складу са Породичним законом, и то:

а) мјесечна лична примања без пореза и доприноса обрачуната као просјечно примање остварено у задња три мјесеца који претходе мјесецу у коме је поднесен захтјев, односно у висини просјечних личних примања остварених у једном мјесецу или просјек остварен у два мјесеца ако нема прихода за сва три мјесеца,

б) приходи од пољопривредне дјелатности у висини катастарског прихода у претходној години,

в) приходи од издавања у закуп непокретне или покретне имовине,

г) приходи од других имовинских права, ако се на те приходе плаћају порези, и

д) приходи лица која обављају дјелатност, гдје се као приход узима доходак од самосталне дјелатности у претходној години у складу са законом који уређује област пореза на доходак.

(2) Као приход у смислу става 1. т. б) и в) овог члана узима се износ који служи као основица за обрачунавање пореза и доприноса у текућој години.

(3) Приходи који се исказују као годишњи приход узимају се у висини просјечног мјесечног износа.

(4) Као приходи сматрају се улози дати на штедњу, камате, готов новац, хартије од вриједности и вриједност отуђене имовине, осим у случајевима када се имовина отуђује ради обезбјеђивања трошкова лијечења и социјалног збрињавања појединаца, односно чланова породице.

(5) У случају отуђења непокретне или покретне имовине као приход узима се тржишна вриједност отуђене имовине у моменту рјешавања о праву из овог закона.

(6) Приходи остварени по основу права на додатак за помоћ и његу другог лица из овог закона, додатка на дјецу, материнског додатка и помоћ за опрему новорођенчета не сматрају се приходима у смислу овог закона.

Члан 62.

(1) Трошкове, односно дио трошкова смјештаја и збрињавања у установи и хранитељској породици, сноси корисник, родитељ, односно сродник који је дужан да издржава корисника, надлежни орган или друга организација и лица која су преузела плаћање трошкова.

(2) Корисник учествује у трошковима смјештаја и збрињавања свим својим приходима и примањима, умањеним за износ средстава за личне потребе.

(3) Министар доноси правилник о учешћу у трошковима издржавања, смјештаја у установу и збрињавања у хранитељску породицу.

(4) Правилником из става 3. овог члана прописују се услови и мјерила за утврђивање износа учешћа у трошковима издржавања из члана 59. овог закона и учешћа у трошковима смјештаја у установу и збрињавања у хранитељску породицу из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 63.

(1) Центар има право на надокнаду средстава исплаћених на име остварених права из овог закона од корисника социјалне заштите у случају да отуђи непокретну имовину, као и од лица која су по закону дужна да учествују у издржавању корисника, изузев приликом остваривања права на додатак за помоћ и његу другог лица.

(2) У случају смрти корисника социјалне заштите, Центар има право да из његове оставинске масе наплати ревалоризовани износ исплаћен на име остварених права из става 1. овог члана.

(3) Центар је на основу рјешења о признавању права на новчану помоћ, смјештаја у установу или збрињавања у хранитељску породицу пунољетних лица, дужан да покрене поступак забиљежбе потраживања на непокретностима или дијелу непокретности у власништву корисника социјалне заштите.

(4) Трошкови покретања и вођења поступка из овог члана финансирају се из буџетских средстава јединица локалне самоуправе намијењених за права из социјалне заштите.

V ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 64.

(1) По захтјеву за остваривање права из овог закона у првом степену одлучује надлежни Центар на чијем подручју подносилац захтјева има пребивалиште, односно дозволу за боравак странаца.

(2) У случају да се мјесна надлежност не може одредити према одредбама става 1. овог члана, она се одређује према мјесту гдје је настао повод за вођење поступка.

Члан 65.

(1) Поступак за остваривање права из овог закона води се по одредбама закона који прописује управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

(2) Поступак за остваривање права из овог закона мора бити вођен тако да обезбиди повјерљивост података, поштовање личног интегритета и достојанства корисника.

(3) У поступку остваривања права у социјалној заштити примјењују се методе социјалног, педагошког, дефектолошког, психолошког и другог стручног рада.

Члан 66.

У поступку у коме се одлучује о правима дјетета из овог закона надлежни орган је дужан да омогући дјетету да изрази своје мишљење у складу са узрастом и његовим способностима.

Члан 67.

(1) Поступак за остваривање права из овог закона покреће се на захтјев лица, односно његовог законског заступника, староца или по службеној дужности.

(2) Надлежни Центар дужан је да покрене поступак по службеној дужности за остваривање права из овог закона, поводом иницијативе грађана или овлашћених органа и других правних и физичких лица, ако утврди или сазна да је с обзиром на постојеће чињенично стање, потребно покренути поступак за остваривање права из овог закона.

Члан 68.

(1) Лицу које се нађе на подручју јединице локалне самоуправе у којој нема пребивалиште, а у стању је тренутне и изузетно тешке животне ситуације која захтијева неодложно обезбјеђење неког од права из овог закона, градски, односно општински надлежни Центар дужан је да пружи одговарајући облик заштите.

(2) Центар, на чији је терет пружена помоћ из става 1. овог члана има право на накнаду трошкова од Центра који је мјесно надлежан за корисника.

Члан 69.

(1) Мјесна надлежност Центра за дијете одређује се према пребивалишту родитеља или старатеља.

(2) За дијете чији родитељи не живе заједно, мјесна надлежност се одређује према пребивалишту родитеља коме је дијете повјерено на заштиту и васпитање, односно према пребивалишту родитеља код кога се дијете налази.

(3) Ако ниједан од родитеља дјетета није познат или ако није познато његово пребивалиште, поступак води Центар на чијем подручју се дијете затекло.

Члан 70.

(1) Мјесна надлежност се не мијења збрињавањем лица у установу или хранитељску породицу.

(2) Ако се измијене околности на основу којих је по овом закону била одређена мјесна надлежност, поступак наставља надлежни Центар.

(3) Ако по окончању поступка корисник коме је признато право промијени пребивалиште, Центар је дужан да у року од 15 дана спíše предмета о признатом

праву достави надлежном Центру новог мјеста пребивалишта корисника, који има обавезу да у року од 30 дана од дана добијања списка донесе ново рјешење о праву корисника.

(4) До окончања поступка из става 3. овог члана Центар који је признао право прије наступања промјене, обезбиједиће извршење тог права.

(5) О сукобу мјесне надлежности између центара рјешава Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), на приједлог министарства надлежног за послове управе.

Члан 71.

Када се као корисник права из овог закона појављује породица, за носиоца права се одређује пунољетни члан породице домаћинства за којег се утврди да ће на најбољи начин располагати оствареним правима.

Члан 72.

О жалби против рјешења првостепеног органа рјешава министар.

Члан 73.

(1) Права на новчану помоћ и додатак за помоћ и његу другог лица припадају кориснику од првог дана наредног мјесеца од дана подношења захтјева, односно покретања поступка по службеној дужности.

(2) Право на подршку у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју, смјештај у установу, збрињавање у хранитељску породицу, помоћ и његу у кући, дневно збрињавање и једнократну новчану помоћ припада кориснику од дана признавања права.

(3) Жалба на рјешење о признатом праву не одгађа његово извршење.

(4) Право из социјалне заштите траје док постоје услови прописани за стицање и кориштење тог права.

(5) Права из става 1. овог члана престају првог дана наредног мјесеца од настанка околности за престанак права, а права из става 2. овог члана престају даном настанка околности за престанак права.

Члан 74.

(1) Корисник права из овог закона, односно његов законски заступник или старалац, дужан је да надлежном Центру пријави сваку промјену која је од утицаја на признато право и утврђену обавезу, у року од 15 дана од дана настале промјене.

(2) Све промјене које су од утицаја на кориштење права и утврђених обавеза по овом закону узимају се у обзир од првог дана наредног мјесеца по њиховом наступању.

Члан 75.

(1) Приликом рјешавања о захтјеву корисника за признавање права из овог закона Центар је дужан да одлучи о захтјеву и да сагледа укупно стање социјалне угрожености и потребе појединца и породице, те утврди и друга права са којима се на најјелисходнији начин потребе могу задовољити.

(2) Центар је дужан да током поступка за остваривање права из система социјалне заштите изради индивидуални план мјера и активности у третману и утврди сврху која се њиме жели постићи, те предузме потребне активности да се лице са тешкоћама оспособи за бригу о себи и члановима породице.

(3) При доношењу плана, Центар сарађује са лицем које се обратило за помоћ и члановима његове породице.

Члан 76.

(1) Центар који рјешава о правима из социјалне заштите преиспитује услове за кориштење права на које утиче имовинско стање и висина прихода до октобра текуће године.

(2) За остала права провјера услова се врши једном годишње, а према плану Центра.

(3) У поступку преиспитивања услова за остваривање права из социјалне заштите ново рјешење се доноси уколико је дошло до промјена које имају утицај на даље кориштење права.

Члан 77.

(1) Министарство може извршити ревизију рјешења о признатим правима из овог закона.

(2) У вршењу ревизије Министарство ставља на првостепено рјешење забиљежбу да је ревизија извршена и да је рјешење у складу са законом или укида, односно поништава и враћа првостепено рјешење на поновно одлучивање, ако рјешење није у складу са законом.

(3) Поступак ревизије не одгађа извршење рјешења.

Члан 78.

(1) О корисницима права из овог закона и пруженим услугама Министарство води јединствену евиденцију.

(2) Јединствена евиденција корисника права из става 1. овог члана води се у складу са законом којим се прописује јединствено уређивање права на готовинску накнаду.

(3) Установе социјалне заштите воде евиденцију о оствареним правима и услугама и корисницима према полној, старосној, етничкој, вјерској, социјалној припадности и према другим критеријумима за које се утврди да су неопходни.

(4) Евиденцију о корисницима, њиховим правима и пруженим услугама обезбјеђују и чувају као службену тајну лица којима је доступна због природе њиховог посла.

(5) Подаци из евиденције не смију се давати другим лицима или у јавност на начин који би омогућио откривање идентитета корисника.

(6) Министар доноси правилник о вођењу евиденција у социјалној заштити.

(7) Правилником из става 6. овог члана прописује се садржај и начин вођења евиденција корисника права и услуга, као и образац евиденције.

Члан 79.

(1) Стручни радници и радници на осталим пословима социјалне заштите дужни су да податке о материјалној и социјалној угрожености појединца или породице, као и о узроцима, околностима и посљедицама тог стања чувају као службену тајну.

(2) Стручног радника или радника на осталим пословима социјалне заштите може разријешити дужности чувања службене тајне надлежни орган установе, суд, корисник или његов законски заслупник и то у случају оправданог интереса за корисника или заштите ширег друштвеног интереса.

VI УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 80.

(1) Остваривање права на социјалну заштиту утврђених овим законом, врше установе социјалне заштите.

(2) Установу социјалне заштите може основати Влада, јединица локалне самоуправе, правно и физичко лице у складу са законом који уређује систем јавних служби.

Члан 81.

Установе социјалне заштите које се оснивају у складу са овим законом су:

- а) завод за социјалну заштиту,
- б) центар за социјални рад,
- в) установа социјалне заштите за смјештај,
- г) установа социјалне заштите за дневно збрињавање и услуге,
- д) центар за помоћ и његу у кући,
- ђ) геронтолошки центар,
- е) центар за социјалну рехабилитацију лица са инвалидитетом,
- ж) центар за васпитање дјецe и омладине,
- з) центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју,
- и) прихватилиште и
- ј) савјетовалиште.

Члан 82.

(1) За оснивање установе социјалне заштите потребно је испунити услове у погледу простора, опреме и потребног броја стручних и других радника.

(2) Министар доноси правилник о испуњености услова из става 1. овог члана.

(3) Министар рјешењем утврђује испуњеност услова за оснивање установе социјалне заштите.

(4) Министар рјешењем утврђује висину трошкова у поступку утврђивања испуњености услова за оснивање устаноа социјалне заштите.

(5) Рјешење министра из става 3. овога члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

(6) Трошкове поступка утврђивања услова које сноси подносилац захтјева, чине приход буџета Републике.

(7) На основу одлуке о оснивању и рјешења из става 3. овог члана, установа социјалне заштите уписује се у судски регистар, чиме стиче својство правног лица и услове за почетак рада.

Члан 83.

(1) На основу рјешења о испуњености услова за оснивање и рјешења о упису у регистар код надлежног суда, установа социјалне заштите уписује се и у Регистар устаноа социјалне заштите, које води Министарство.

(2) Министар доноси правилник о садржају и начину вођења Регистра устаноа социјалне заштите.

Члан 84.

(1) Установа социјалне заштите за смјештај корисника обавезна је да прими корисника ако располаже слободним мјестом и ако корисник испуњава услове прописане за пријем у установу, утврђене овим законом и другим прописима.

(2) Пријем корисника у установу социјалне заштите за смјештај врши се на основу рјешења Центра или на основу уговора закљученог са корисником који сам сноси трошкове смјештаја.

(3) Установе социјалне заштите, чији је оснивач Влада, прије пријема корисника дужне су да прибаве стручно мишљење Министарства.

(4) Установа социјалне заштите за смјештај не може отпустити корисника прије него што предузме све мјере утврђене уговором о смјештају корисника.

(5) Прије него што отпусти корисника, установа за смјештај корисника дужна је да размотри, заједно са другом страном потписницом уговора о смјештају, могућности примјене других облика социјалне заштите корисника.

Члан 85.

Установе социјалне заштите у обављању своје дјелатности сарађују са корисником, породицом, грађанима, установама у области здравства, васпитања, образовања, оспособљавања и рехабилитације, удружењима грађана,

хуманитарним организацијама, привредним друштвима, вјерским организацијама, фондацијама и другим организацијама и установама.

Члан 86.

(1) У поступку оснивања, управљања, руковођења, надзора и укидања установа социјалне заштите примјењују се одредбе овог закона и закона који уређује систем јавних служби.

(2) Органи управљања у установама социјалне заштите су директор и управни одбор.

(3) Установе социјалне заштите могу вршити промјену своје дјелатности само уз сагласност оснивача.

Члан 87.

(1) Установом социјалне заштите руководи директор којег именује и разрјешава оснивач.

(2) Директор установе социјалне заштите именује се на период од четири године из реда стручних радника из члана 91. овог закона, са радним искуством у струци од најмање пет година и положеним стручним испитом за рад у органима управе.

(3) У установама за смјештај корисника, за директора могу бити именована, поред стручних радника, и лица која имају високу стручну спрему економских усмјерења под условима из става 2. овог члана.

(4) Директора Центра за социјални рад именује оснивач уз претходну сагласност Министарства.

Члан 88.

(1) Управни одбор установе именује и разрјешава оснивач.

(2) Састав и број чланова управног одбора установе прописује се актом о оснивању у складу са законом.

Члан 89.

(1) Установа социјалне заштите подноси извјештај о свом раду оснивачу и Министарству.

(2) Извјештај из става 1. овог члана установа социјалне заштите подноси једном годишње.

Члан 90.

Послове социјалне заштите у установама социјалне заштите обављају стручни радници и радници на осталим пословима социјалне заштите.

Члан 91.

(1) Стручни радници према овом закону су лица која су стекла образовање првог циклуса у трајању од најмање три, а највише четири године и вреднују се са најмање 180, односно 240 ECTS бодова, односно да имају стручну спрему стечену према закону који регулише високо образовање, одговарајућег усмјерења, а који непосредно раде са корисницима на пружању социјалних услуга.

(2) Стручни радници у Центру су радници сљедећих занимања: дипломирани социјални радник, дипломирани правник, дипломирани психолог, дипломирани социолог, дипломирани педагог, дипломирани специјални педагог и дипломирани дефектолог (дипломирани специјални едукатор и рехабилитатор).

(3) Стручни радници запослени у установама за смјештај корисника, поред занимања из става 2. овог члана су и запослени који су завршили одговарајућа педагошка и здравствена усмјерења.

Члан 92.

Радници на осталим пословима социјалне заштите према овом закону су лица која имају законом признато образовање, а који су ангажовани на пословима непосредне или посредне подршке корисницима, његовања, непосредне помоћи, збрињавања и васпитања корисника у установама из члана 81. овог закона.

Члан 93.

(1) Стручни радници запослени у установама социјалне заштите полажу стручни испит за рад у области социјалне заштите након обављеног приправничког стажа.

(2) Стручни испит полаже се пред комисијом коју именује министар.

(3) Рјешењем министра о именовању чланова комисије из става 2. овог члана утврђује се и накнада за рад комисије.

(4) Трошкове за полагање стручног испита које сноси подносилац захтјева, чине приход буџета Републике.

(5) Министар рјешењем утврђује висину трошкова из става 4. овог члана за полагање стручног испита.

(6) Министар доноси правилник о обављању приправничког стажа у области социјалне заштите.

(7) Правилником из става 6. овог члана прописују се услови и начин обављања приправничког стажа и програм полагања стручног испита за рад у области социјалне заштите.

Члан 94.

Поједини послови у социјалној заштити могу се обављати добровољно, односно волонтерским радом под надзором стручних радника.

Члан 95.

Стручни радници и радници на осталим пословима социјалне заштите имају право и обавезу да се стручно усавршавају ради унапређивања обављања послова.

Члан 96.

(1) Установе социјалне заштите дужне су да обезбиједи услове за увођење супервизије стручним радницима и радницима на осталим пословима социјалне заштите којом се обезбјеђује организована и стална стручна подршка ради квалитетнијег и професионалнијег обављања послова и пружања услуга корисницима.

(2) Послове супервизије обављају образовани супервизори који су звање супервизора стекли у верификованим процесима образовања од стране надлежних образовних институција.

(3) Министар доноси упутство о супервизији у установама социјалне заштите.

(4) Упутством из става 3. овог члана прописују се услови и начин обављања супервизије у установама социјалне заштите.

Члан 97.

На поступак закључивања уговора о раду са стручним и осталим радницима, радно вријеме, одмор и одсуства, плате и накнаде по основу рада, заштита права из радног односа, рјешавање спорова између радника и установе, учешће радника и синдиката у заштити права радника, престанак уговора о раду, и друга права и обавезе које настају по основу радног односа, примјењује се закон који регулише област радних односа и колективни уговори.

Члан 98.

(1) Уколико се у установи социјалне заштите организује штрајк, мора се обезбиједити, зависно од дјелатности, несметано и континуирано обављање сљедећих послова:

- а) редовна исплата новчаних примања корисницима,
- б) смјештај, исхрана и здравствена заштита корисника смјештених у установе социјалне заштите и
- в) помоћ и њега у кући.

(2) За обављање послова и задатака из става 1. овога члана, који морају да се спроводе за вријеме трајања штрајка, као и начин и услове за обављање тих послова и задатака примјењиваће се одредбе закона који регулише област штрајка.

1. Завод за социјалну заштиту

Члан 99.

(1) Влада оснива Завод за социјалну заштиту, као развојну установу, ради праћења, унапређивања, планирања, подстицања развоја и обављања истраживачких и стручних послова у области социјалне заштите.

(2) Завод за социјалну заштиту:

а) прати и проучава социјалне појаве и проблеме, израђује анализе и извјештаје о стању у области социјалне заштите и предлаже мјере за унапређивање социјалне заштите,

б) развија стандарде, критеријуме и нормативе за обављање стручних послова у области социјалне заштите,

в) обавља стручне послове који се односе на развој, праћење и осигурање квалитета рада запослених у социјалној заштити,

г) министарству надлежном за социјалну заштиту предлаже план усавршавања кадрова са планом приоритетних програма обуке у социјалној заштити,

д) унапређује базе података од значаја за систем социјалне заштите,

ђ) организује усавршавање стручних радника,

е) прати примјену стандарда услуга социјалног рада и социјалне заштите,

ж) израђује за републичке органе или установе стручне елаборате и на њихов захтјев даје стручно мишљење о појединим питањима из области социјалне заштите и социјалне политике,

з) спроводи истраживања у области социјалне заштите,

и) објављује резултате свога рада, податаке и публикације из оквира своје дјелатности,

ј) сачињава и публикује монографије, часописе и зборнике радова, стручне приручнике, водиче, информаторе, студије и примјере добре праксе,

к) иницира, учествује и организује научне и стручне скупове и сарађује са домаћим и међународним организацијама и

л) обавља и друге послове одређене другим прописима и статутом.

(3) Средства за рад Завода за социјалну заштиту обезбјеђују се из средстава буџета Републике и других извора по основу обављања дјелатности.

2. Центар за социјални рад

Члан 100.

(1) Центар је установа социјалне заштите коју оснива јединица локалне самоуправе.

(2) Јединице локалне самоуправе могу основати заједнички Центар у складу са законом који регулише област локалне самоуправе.

(3) Када јединице локалне самоуправе оснивају заједнички Центар, оснивачким актом утврђује се која јединица именује органе и уређује друга питања у вези са радом заједничког Центра, у складу са законом.

Члан 101.

(1) У спровођењу дјелатности социјалне заштите и социјалног рада, Центар врши јавна овлаштења:

- а) пружа прву стручну помоћ грађанима,
- б) рјешава у првом степену о остваривању права утврђених овим законом и одлукама о проширеним правима у јединицама локалне самоуправе,
- в) рјешава у првом степену о остваривању права из области дјечје заштите,
- г) рјешава у првом степену о остваривању права из области породично-правне заштите и старатељства,
- д) ради на спровођењу мјера према малољетним лицима у кривичном поступку,
- ђ) пружа социјалне услуге у поступку рјешавања о правима из области социјалне заштите,
- е) врши надзор над хранитељским породицама,
- ж) води евиденцију и документацију о правима, пруженим услугама и предузетим мјерама у оквиру своје дјелатности и издаје увјерења на основу евиденције и
- з) врши исплату новчаних права утврђених овим законом и другим прописима и општим актима.

(2) Осим послова из става 1. овог члана, Центар обавља и стручне послове у спровођењу социјалне заштите и социјалног рада, породичне и дјечје заштите, и то:

- а) открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите,
- б) предлаже и предузима мјере у рјешавању социјалних потреба грађана и прати њихово извршење,
- в) предлаже мјере за унапређивање социјалне заштите и планирање развоја система социјалне заштите у локалним заједницама, организује и спроводи одговарајуће облике социјалне и дјечје заштите и непосредно пружа социјалне услуге,
- г) прати стање у области дјечје и породично-правне заштите, покреће иницијативе и предлаже мјере за унапређивање система дјечје и породичне заштите,
- д) развија и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема,
- ђ) пружа дијагностичке услуге, спроводи одговарајући третман, савјетодавне, терапијске услуге и стручну помоћ корисницима,
- е) подстиче, организује и координира професионални и добровољни рад у области социјалне заштите,
- ж) ради на развоју разноврсних модела збрињавања корисника у заједници и социјалних услуга у складу са потребама корисника, развија социјални рад у заједници,

- з) пружа услуге помоћи и његе у кући, дневног збрињавања и прихватилишта,
- и) подстиче и развија самопомоћ, добровољни рад, међуљудску солидарност, добротворне и хуманитарне дјелатности,
- ј) обавља послове савјетовалишта за проблеме брака и породице, васпитања дјеце, усвојења, односа родитеља и дјеце,
- к) обавља аналитичко-истраживачке послове у локалним заједницама и
- л) обавља и друге послове утврђене законом и одлукама јединица локалне самоуправе.

Члан 102.

- (1) Центар своју дјелатност обавља примјењујући савремена стручна и научна знања, важеће законске и друге прописе, користећи методе социјалног и другог стручног рада.
- (2) Стручни рад Центра заснива се на примјени метода тимског рада.

Члан 103.

У обављању дјелатности из члана 101. овог закона Центар сарађује са другим јавним организацијама и установама, органима управе, удружењима грађана, вјерским заједницама, хуманитарним организацијама, те другим домаћим и страним физичким и правним лицима који учествују у обављању дјелатности социјалне заштите.

Члан 104.

- (1) Статутом Центра дефинише се дјелатност, органи управљања, њихове надлежности и начини одлучивања, организација, стручна радна тијела, те друга питања важна за његову организацију и рад.
- (2) Статут Центра доноси управни одбор, на који сагласност даје оснивач.

Члан 105.

- (1) Центар оснива стручно вијеће.
- (2) Стручно вијеће чине сви стручни радници Центра.
- (3) Стручно вијеће расправља и даје мишљење и приједлоге о стручним питањима која се односе на дјелатност у склопу надлежности утврђених овим законом и другим прописима, као и актима саме службе, организацију Центра, најсложенијим стручним питањима која су у вези са спровођењем закона и других активности у појединим случајевима и ситуацијама, потреби додатног усавршавања и другим питањима уређеним статутом Центра.

Члан 106.

(1) Приправност запослених у Центру је посебан облик рада ван радног времена код којег запослени мора бити стално доступан да би извршио неодложну интервенцију.

(2) План приправности рада доноси директор Центра.

(3) Права запослених за вријеме приправности остварују се у складу са Законом о раду, колективним уговором и уговором о раду.

3. Установе социјалне заштите за смјештај

Члан 107.

Установе социјалне заштите за смјештај корисника су:

- а) дом за дјецу и омладину без родитељског старања,
- б) дом за дјецу и омладину са сметњама у развоју,
- в) дом за лица са инвалидитетом и
- г) дом за старија лица.

Члан 108.

(1) Дом за дјецу и омладину без родитељског старања обезбјеђује збрињавање дјеце без родитељског старања и дјеце чији је развој ометен породичним приликама.

(2) У оквиру збрињавања дјеце и омладине из става 1. овог члана обезбјеђује се становање, исхрана, одијевање, васпитање, помоћ у образовању и оспособљавању за рад, нега, брига о здрављу и другим потребама дјеце и омладине.

(3) Дом за дјецу и омладину без родитељског старања може у оквиру своје дјелатности формирати посебно одјељење за привремено збрињавање дјеце са друштвено неприхватљивим понашањем, док трају разлози за овим видом социјалне заштите.

(4) Дом за дјецу и омладину без родитељског старања може у оквиру своје дјелатности формирати прихватилиште за труднице и мајке са дјецом до годину дана живота дјетета, којима је усљед материјалне необезбијеђености, неријешеног стамбеног питања, нарушених породичних односа и других околности, потребно привремено збрињавање.

(5) Рад одјељења из става 3. и прихватилишта из става 4. овога члана организује се у одвојеном простору установе.

Члан 109.

(1) Дом за дјецу и омладину са сметњама у развоју обезбјеђује дјечи и омладини која имају сметње у физичком, менталном или чулном развоју смјештај, исхрану, одијевање, здравствену заштиту, васпитање и образовање, рекреативне,

културно-забавне активности, радно-окупациону терапију, а у складу са њиховим способностима, врстом и степеном инвалидности, помоћ у образовању и оспособљавању.

(2) Актом о оснивању дома за дјецу и омладину са сметњама у развоју дефинише се врста инвалидитета дјече и омладине која ће се збрињавати у установи.

(3) Установа из става 1. овог члана може организовати дневни боравак за дјецу и омладину са сметњама у развоју.

Члан 110.

(1) Дом за лица са инвалидитетом обезбјеђује лицима: потпуно збрињавање, што подразумијева становање, исхрану, одијевање, његу, здравствену заштиту, културно-забавне активности и облачење у складу са њиховим потребама и психофизичким способностима, одговарајуће облике образовања, оспособљавања и радне активности, радно-терапијско ангажовање под посебним условима у складу са њиховом оспособљеношћу за рад.

(2) Дом за лица са инвалидитетом ради на ублажавању или отклањању посљедица у њиховом развоју у складу са њиховим психичким, физичким и чулним способностима.

(3) Установа из става 1. овог члана може организовати дневни боравак лица са сметњама у развоју.

(4) Уколико установа истовремено збрињава дјецу и пунољетна лица, неопходно је формирати издвојено одјељење за дјецу, које је просторно и физички одвојено од осталог дијела установе.

(5) Актом о оснивању дома за лица са инвалидитетом дефинише се врста инвалидитета лица која ће се збрињавати у установи.

Члан 111.

(1) Дом за старија лица својим корисницима обезбјеђује становање, исхрану, његу, одијевање, здравствену заштиту, културно-забавне, рекреативне, окупационе и друге активности, услуге социјалног рада и друге услуге зависно од потреба, способности и интересовања корисника.

(2) Дом за старија лица може, у складу са овим законом, обављати послове пружања помоћи и његе у кући и дневног збрињавања за старија лица на основу уговора који закључи са правним и физичким лицима.

(3) Дом за старија лица може, у складу са овим законом, обављати и послове савјетовалишта и припреме корисника и грађана за процес старења.

(4) Дом за старија лица може имати социјално-геријатријско одјељење гдје се пружају услуге старијим лицима која због свога психофизичког и здравственог стања имају потребу за интензивном бригом и његом.

(5) Дом за старија лица може формирати прихватилиште за старија лица која су у стању акутне социјалне потребе за привременим збрињавањем.

4. Установе социјалне заштите за дневно збрињавање и услуге

Члан 112.

(1) Установе социјалне заштите за дневно збрињавање и услуге оснивају се у складу са овим законом ради остваривања права на збрињавање и услуге изван властите породице које се реализују у току дана.

(2) Установе социјалне заштите за дневно збрињавање и услуге које се оснивају у складу са овим законом су:

- а) центар за дневно збрињавање дјече и омладине,
- б) центар за дневно збрињавање одраслих лица и
- в) центар за специјалистичке социјалне услуге.

Члан 113.

(1) Центар за дневно збрињавање дјече и омладине збрињава дјecu и омладину са сметњама у физичком и психичком развоју, дјecu са поремећајима у понашању, дјecu са друштвено неприхватљивим понашањем и дјecu са другим проблемима у развоју и обезбјеђује дневни боравак, исхрану, здравствени надзор, васпитно-образовни рад, оспособљавање за рад, радне активности и културно-забавне и рекреативне активности, према њиховим способностима, склоностима и испољеном интересу.

(2) Установа из става 1. овог члана може због радног оспособљавања корисника укључити у производни рад према његовим способностима, под посебним условима и сталним надзором.

(3) Актом о оснивању центра за дневно збрињавање дјече и омладине дефинише се врста услуга које ће се пружати.

Члан 114.

(1) Центар за дневно збрињавање одраслих лица обезбјеђује на најадекватнији начин задовољавање основних животних потреба одраслим лицима са инвалидитетом и старијим лицима кроз дневно збрињавање.

(2) У установи из става 1. овог члана корисницима се обезбјеђује: дневни боравак, исхрана, здравствени надзор, радна и окупациона терапија, културно-забавне и рекреативне активности и друге активности према њиховим способностима и склоностима.

(3) Установа из става 1. овог члана може се основати као самостална или у оквиру других установа социјалне заштите које пружају услуге одраслим и старијим лицима.

(4) Актом о оснивању центра за дневно збрињавање одраслих лица дефинише се врста услуга које ће се пружати.

Члан 115.

(1) Центар за специјалистичке социјалне услуге обезбјеђује пружање различитих стручних социјалних услуга појединцима и групама, као што су: процјена стања и дијагностика, савјетодавни рад, индивидуални и групни третмани, подршка хранитељским породицама, социјална хабилитација и рехабилитација, ресоцијализација, заштићено становање, становање уз подршку, услуге СОС телефона, персонална асистенција за лица са инвалидитетом и друге услуге које су установљене плановима развоја јединица локалне самоуправе и одлукама о проширеним правима.

(2) Актом о оснивању установе из става 1. овог члана дефинише се врста и обим специјалистичких социјалних услуга које ће се пружати у установи.

5. Центар за помоћ и његу у кући

Члан 116.

(1) Центар за помоћ и његу у кући обезбјеђује старијим и изнемоглим лицима, лицима са инвалидитетом и другим одраслим лицима обављање неопходних кућних послова и његу у њиховом домаћинству.

(2) Центар за помоћ и његу у кући обезбјеђује дјечи са сметњама у развоју и дјечи са тежим хроничним обољењима његу у њиховом домаћинству.

(3) Центар за помоћ и његу у кући могу основати установе социјалне заштите, удружења грађана, вјерске организације или физичка лица у складу са законом.

6. Геронтолошки центар

Члан 117.

(1) Геронтолошки центар је установа развојног карактера која пружа интердисциплинарне услуге старијим лицима.

(2) Осим дјелатности утврђене у члану 111. овог закона, геронтолошки центар се бави праћењем, проучавањем, вредновањем и извјештавањем о социјалним и здравственим потребама, а у складу са тим и развојем и обезбјеђивањем услуга које су директно усмјерене на унапређивање квалитета институционалног и ванинституционалног збрињавања старијих лица, координацијом дјелатности актера у систему социјалне заштите старијих лица, сарадњом са другим секторима и оспособљавањем и образовањем оних који спроводе заштиту старијих лица.

(3) Геронтолошки центар спроводи програме примарне, секундарне и терцијарне превенције за старост.

(4) Геронтолошки центар може пружати и услуге становања уз подршку.

7. Центар за социјалну рехабилитацију лица са инвалидитетом

Члан 118.

(1) Центар за социјалну рехабилитацију лица са инвалидитетом је установа која лицима са инвалидитетом пружа услуге социјалне хабилитације, рехабилитације и оспособљавања за самосталан живот у непосредној околини гдје живе.

(2) Центар за социјалну рехабилитацију лица са инвалидитетом обезбјеђује корисницима услуге, као што су: обука за кориштење ортопедских помагала, обука за кориштење Брајевог писма и гестовног језика, полагање разних курсева примјерених својим способностима, примјена радно-окупационе терапије, културне и спортске активности, информисање и други садржаји који су директно усмјерени према унапређивању социјалног статуса и социјалног укључивања.

(3) Центар за социјалну рехабилитацију лица са инвалидитетом у своме раду непосредно сарађује са другим институцијама, установама и са удружењима грађана која окупљају лица са инвалидитетом.

(4) Актом о оснивању установе из става 1. овог члана дефинише се циљна популација лица са инвалидитетом којима ће се обезбјеђивати услуге у установи.

8. Центар за васпитање дјете и омладине

Члан 119.

(1) Центар за васпитање дјете и омладине обезбјеђује збрињавање, васпитање и образовање, професионално оспособљавање и здравствену заштиту дјете и омладине са поремећајима у понашању и предузима одговарајуће превентивне мјере.

(2) У центру за васпитање дјете и омладине извршава се васпитна мјера упућивање у васпитну установу.

(3) Центар из става 1. овога члана може организовати и дневно збрињавање и прихватилиште за дјецу која се усљед разних околности нађу ван мјеста пребивалишта.

9. Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју

Члан 120.

(1) Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју је установа која се бави развојем и обезбјеђивањем услуга које су директно усмјерене на унапређивање квалитета збрињавања дјете и омладине са сметњама у развоју.

(2) У Центру за дјецу и омладину са сметњама у развоју спроводе се програми хабилитације и рехабилитације, социјалне подршке, васпитања и образовања, радно-окупациони програми у складу са способностима и степеном инвалидности дјете и омладине са сметњама у развоју.

(3) Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју пружа интердисциплинарне услуге у сарадњи са другим секторима који спроводе оспособљавање и образовање дјеце и омладине са сметњама у развоју.

(4) Актом о оснивању Центра за дјецу и омладину са сметњама у развоју дефинише се врста инвалидитета дјеце и омладине којима ће се пружати услуге.

(5) Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју може организовати смјештај корисника, услуге становања уз подршку и дневног збрињавања.

10. Прихватилиште

Члан 121.

(1) Прихватилиште је установа у којој се на краћи период збрињавају напуштена дјеца, дјеца са поремећајима у понашању, одрасла лица друштвено-негативног понашања, труднице и мајке са дјецом до годину дана живота дјетета, којима је услед материјалне необезбијеђености, неријешеног стамбеног питања, нарушених породичних односа и сличних ситуација, потребно привремено збрињавање, жртве насиља у породици, као и друга лица која имају потребу за хитном социјалном заштитом.

(2) У прихватилишту се спроводи дијагностичко-опсервациони третман, као и пружање неопходних мјера заштите.

(3) У прихватилишту се примјењују здравствено-хигијенске, васпитно-образовне и психосоцијалне мјере и задовољавање егзистенцијалних и других потреба корисника.

(4) Боравак у прихватилишту може да траје до три мјесеца и током тог времена је потребно утврдити одговарајући облик збрињавања.

(5) Прихватилиште из става 1. овог члана може се организовати и у оквиру одговарајућих установа социјалне заштите које збрињавају кориснике, под условом да је простор за његово функционисање физички одвојен од осталог дијела установе.

(6) Актом о оснивању прихватилишта дефинише се специфична група корисника, услуге и методе које ће се примјењивати у прихватилишту.

11. Савјетовалиште

Члан 122.

(1) Савјетовалиште је установа у којој се професионалним стручним методама пружа помоћ појединцима и породицама у рјешавању свакодневних животних проблема и тешкоћа, а ради јаснијег увида у саме проблеме и проналажења квалитетних основа за њихово самостално рјешавање.

(2) Савјетовалиште се може организовати и у оквиру установа социјалне заштите, дјелатности удружења грађана, као и у виду обављања самосталне дјелатности.

VII САМОСТАЛНО ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ КАО ПРОФЕСИОНАЛНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Члан 123.

Самостално обављање послова социјалне заштите као професионалне дјелатности обухвата послове савјетовалишта и специјалистичких социјалних услуга.

Члан 124.

(1) Послове из члана 123. овог закона може обављати лице које се према овом закону сматра стручним радником, ако:

- а) има одговарајућу стручну спрему,
- б) има пословну способност,
- в) има здравствену способност за обављање дјелатности,
- г) није у радном односу и
- д) располаже одговарајућим простором и опремом.

(2) Послове из члана 123. овог закона не може обављати лице против кога се води кривични поступак или које је правоснажно осуђено за кривично дјело.

Члан 125.

(1) Захтјев за обављање послова социјалне заштите из члана 123. овог закона подноси се Министарству.

(2) Рјешење о одобрењу за рад доноси министар, након што утврди да су испуњени услови за рад прописани овим законом, подзаконским актима и другим прописима.

(3) У случају проширења дјелокруга рада примјењује се поступак из ст. 1. и 2. овог члана.

(4) Министарство води евиденцију лица која самостално обављају професионалну дјелатност у социјалној заштити којима је одобрило рад.

(5) Министар доноси правилник о самосталном обављању послова социјалне заштите.

(6) Правилником из става 5. овог члана прописују се услови за обављање дјелатности из члана 123. у погледу простора, опреме, стручних радника и садржај и начин вођења евиденције.

(7) Министар рјешењем утврђује висину трошкова у поступку утврђивања испуњености услова за самостално обављање послова социјалне заштите као професионалне дјелатности.

Члан 126.

Лице које самостално обавља дјелатност из члана 123. овог закона дужно је да у року од 30 дана од почетка свог рада обавијести Центар на чијем подручју обавља дјелатност о начину и дјелокругу свог рада.

Члан 127.

Лице које самостално обавља дјелатност у социјалној заштити дужно је да:

- а) у обављању послова из социјалне заштите примјењује методе стручног рада,
- б) поштује личност корисника, његово достојанство и неповредивост личног и породичног живота и чува професионалну тајну,
- в) пружи услуге кориснику према рјешењу Центра, а у складу са уговором води евиденцију о пруженим услугама,
- г) даје податке о свом раду на захтјев Министарства и
- д) сарађује са јавним и другим службама које се баве социјалном заштитом.

Члан 128.

Одобрење за самостално обављање послова из члана 125. став 2. овог закона као професионалне дјелатности престаје:

- а) одјавом,
- б) по сили закона и
- в) рјешењем министра.

Члан 129.

Одобрење за самостално обављање социјалне заштите по сили закона престаје ако лице које има одобрење за рад:

- а) умре,
- б) изгуби потпуно или дјелимично пословну способност,
- в) заснује радни однос,
- г) буде правоснажном судском пресудом осуђено за кривично дјело које је представљало препреку за добијање одобрења за рад, као и кривично дјело учињено у тој дјелатности и у вези са том дјелатношћу и
- д) изгуби општу или посебну здравствену способност за обављање послова.

Члан 130.

(1) Министар доноси рјешење о престанку одобрења за самостално обављање социјалне заштите као професионалне дјелатности, ако се недостаци у обављању послова утврђени инспекцијским или стручним надзором не отклоне у одређеном року.

(2) Рјешење о престанку одобрења за обављање послова социјалне заштите министар може донијети и у случају ако лице:

а) којем је издато рјешење за обављање послова не обавља послове лично или ако користи рад других лица супротно одобрењу и

б) које и након упозорења органа који обавља инспекцијски надзор не поступи по упутствима.

Члан 131.

(1) Лице које самостално обавља социјалну заштиту као професионалну дјелатност може привремено престати да ради због болести или другог оправданог разлога.

(2) Лице из става 1. овог члана дужно је да о привременом престанку рада обавијести Министарство и Центар на чијем се подручју обавља та дјелатност.

VIII ФИНАНСИРАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 132.

(1) Социјална заштита утврђена овим законом финансира се из јавних прихода који се обезбјеђују у буџету Републике и јединица локалне самоуправе.

(2) Поједине социјалне услуге у мјешовитом систему социјалне заштите могу се финансирати донаторским средствима, средствима правних и физичких лица и прилозима грађана.

(3) Корисници учествују са властитим средствима у финансирању појединих права сагласно условима и критеријумима прописаних овим законом.

Члан 133.

(1) У буџету Републике обезбјеђују се средства за:

а) суфинансирање права на новчану помоћ у висини од 50% износа из чл. 23. и 24. овог закона,

б) суфинансирање права на додатак за помоћ и његу другог лица у висини од 50% износа из члана 34. овог закона,

в) финансирање права на подршку у изједначавању могућности дјете и омладине са сметњама у развоју,

г) суфинансирање трошкова смјештаја корисника, смјештених од центара за социјални рад, у установама социјалне заштите чији је оснивач Влада,

д) финансирање изградње, адаптације, санације, опремања и дијела трошкова гријања и одржавања установа социјалне заштите чији је оснивач Влада,

ђ) финансирање дјелатности Завода за социјалну заштиту,

е) финансирање одржавања републичког информационог система социјалне заштите,

ж) финансирање развојних програма којима се унапређује систем и дјелатност социјалне заштите и

з) финансирање активности интервентне помоћи Републике у случајевима изузетног угрожавања животних услова и животног стандарда великог броја грађана проузроковано економским, социјалним и хуманитарним разлозима.

(2) За кориснике права на новчану помоћ и права на додатак за помоћ и његу другог лица буџет Републике обезбјеђује средства за здравствено осигурање у висини од 50% од потребног износа за здравствено осигурање.

Члан 134.

(1) У буџету јединице локалне самоуправе обезбјеђују се средства за суфинансирање права на новчану помоћ у висини од 50% износа из члана 24. овог закона и права на додатак за помоћ и његу другог лица у висини од 50% износа из члана 34. овог закона.

(2) За кориснике права на новчану помоћ и права на додатак за помоћ и његу другог лица јединица локалне самоуправе обезбјеђује средства за здравствено осигурање у висини од 50% од потребног износа за здравствено осигурање.

(3) У буџету јединице локалне самоуправе обезбјеђују се средства за финансирање права на смјештај у установама, права на збрињавање у хранитељским породицама, права на дневно збрињавање, права на његу и помоћ у кући, права на једнократну новчану помоћ, проширена права у социјалној заштити, финансирање трошкова збрињавања корисника у другу породицу, рад центара за социјални рад и других установа социјалне заштите чији су оснивачи јединице локалне самоуправе и средства за подстицајне и развојне програме којима је циљ унапређивање социјалне заштите становништва.

Члан 135.

(1) Исплату новчаних средстава корисницима права по овом закону врши јединица локалне самоуправе посредством Центара, у складу са овим законом и другим прописима.

(2) Министар доноси упутство о начину исплате средстава јединицама локалне самоуправе.

(3) Упутством из става 2. овог члана прописује се начин исплате средстава која се према члану 133. овог закона обезбјеђују у буџету Републике.

Члан 136.

(1) Установе социјалне заштите стичу средства за рад извршењем програма социјалне, здравствене и васпитно-образовне дјелатности, радног оспособљавања, према обиму и квалитету услуга и утврђеним појединачним цијенама и програмом у цјелини.

(2) Установе социјалне заштите могу стицати средства и из других извора.

Члан 137.

(1) Министар доноси правилник о утврђивању цијене услуга смјештаја корисника.

(2) Правилником из става 1. овог члана прописују се услови и начин утврђивања цијена услуга смјештаја у установама социјалне заштите чији је оснивач Влада.

(3) Министар рјешењем утврђује заштићене цијене услуга смјештаја на годишњем нивоу, у установама социјалне заштите чији је оснивач Влада.

(4) Министар рјешењем утврђује висину субвенционисања дијела трошкова смјештаја из члана 133. став 1. тачка г) овог закона, на годишњем нивоу.

(5) Надлежни орган јединице локалне самоуправе прописује услове и мјерила за утврђивање цијене услуга и утврђује цијене услуга у социјалним установама чији је оснивач јединица локалне самоуправе.

IX НАДЗОР

Члан 138.

У области социјалне заштите врши се унутрашњи, инспекцијски и стручни надзор.

Члан 139.

(1) Унутрашњи надзор може бити редовни и ванредни и обавља се по службеној дужности, или на захтјев корисника права, односно на захтјев оснивача установе социјалне заштите.

(2) Унутрашњи надзор врши се у складу са овим законом, законом који прописује рад управних органа и законом о управној инспекцији.

Члан 140.

(1) Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу њега врши инспекција надлежна за социјалну заштиту.

(2) Надзор над условима у погледу санитарно-хигијенског стања у објектима у којима се обавља дјелатност социјалне заштите, обавља надлежна инспекција.

Члан 141.

(1) Инспектор у социјалној заштити, дужан је да утврди да ли је рад установе социјалне заштите, правног и физичког лица које обавља дјелатност социјалне заштите усклађен са овим законом и подзаконским актима који регулишу ову област.

(2) Осим права и дужности прописаних законом који регулише област рада инспекција, инспектор за социјалну заштиту овлаштен је и дужан да:

- а) забрани обављање дјелатности социјалне заштите без рјешења о испуњавању услова у погледу кадра, простора и опреме и нареди да се објекат у којем се обавља дјелатност, у предвиђеном року ослободи од опреме, ствари и корисника услуга,
- б) забрани обављање дјелатности која није наведена у рјешењу Министарства,
- в) забрани рад установе социјалне заштите која није регистрована у суду, а која је према овом закону обавезна да се региструје,
- г) забрани рад установе која у предвиђеном року не отклони недостатке наложене рјешењем инспектора,
- д) забрани отпуштање корисника прије него што се предузму све мјере утврђене уговором о збрињавању корисника,
- ђ) забрани промјену дјелатности установе без сагласности оснивача,
- е) забрани пријем других категорија корисника, односно пружање услуга, супротно рјешењу Министарства,
- ж) забрани друге радње супротне овом закону и прописима донесеним на основу овог закона,
- з) нареди усклађивање дјелатности са овим законом, прописима донесеним на основу овог закона и рјешењем Министарства,
- и) нареди заштиту података о корисницима и чување професионалне тајне,
- ј) нареди да се обезбиједи минимум процеса рада за вријеме штрајка у установи и нареди привремени престанак рада,
- к) нареди да се у одређеном року отклоне недостаци и неправилности утврђени инспекцијским прегледом и
- л) нареди спровођење других мјера и радњи прописаних овим законом и прописима донесеним на основу овог закона.

Члан 142.

- (1) Министарство надлежно за социјалну заштиту врши надзор над спровођењем стручног рада установа социјалне заштите без обзира у чијем власништву је установа основана.
- (2) Стручни надзор обухвата преглед стања у погледу организације рада, рада стручних радника, радника на осталим пословима социјалне заштите, сарадника, кориштења стручних метода рада, поштивања прописаних процедура, квалитета и обима обављених услуга.
- (3) Установа социјалне заштите дужна је да омогући спровођење надзора.
- (4) Стручни надзор обавља комисија коју именује министар.
- (5) По обављеном стручном надзору, комисија саставља записник о извршеном надзору, утврђеном стању и одређује рокове за отклањање недостатака.
- (6) Комисија доставља записник министру.
- (7) Министар на приједлог комисије из става 5. овог члана, рјешењем налаже отклањање недостатака који су утврђени записником комисије и предузима друге мјере у складу са законом и другим прописима.
- (8) Министар доноси правилник о вршењу стручног надзора.

(9) Правилником из става 8. овог члана прописују се ближи услови и начин вршења стручног надзора.

X НАКНАДА МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

Члан 143.

Корисник исплаћеног новчаног права из овог закона дужан је да надокнади обичну штету у складу са законом који регулише област облигационих односа, ако је на основу неистинитих и нетачних података остварио примања на која није имао право, а за које је знао или је требало да зна да су неистинити, односно нетачни.

Члан 144.

(1) Право на враћање новчаних износа исплаћених по основу кориштења права из овог закона од корисника права, као и лица која су по закону дужна да учествују у издржавању корисника, има надлежни орган Републике, јединице локалне самоуправе и установа социјалне заштите на чији терет је вршена исплата права.

(2) У случају отуђења имовине корисника права по овом закону, право на враћање исплаћених износа новчаних и других давања има орган из става 1. овог члана који је обезбјеђивао средства за кориштење права.

(3) Право на враћање исплаћених износа из оставинске масе корисника у случају смрти корисника, по овом закону има надлежни орган из става 1. овог члана који је обезбјеђивао средства за кориштење права.

XI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 145.

(1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај установа социјалне заштите, ако:

а) не обезбиједи равноправност у приступу и кориштењу права садржаних у овом закону (члан 3. став 2),

б) не извршава обавезе према кориснику (члан 38. став 7),

в) не води или неуредно води прописану евиденцију и документацију о корисницима, као и о стручном раду (члан 78),

г) почне да ради и обавља дјелатност, а не испуњава прописане услове (члан 82),

д) не изврши смјештај корисника којег упути Центар или општински орган надлежан за послове социјалне заштите, а има слободне капацитете (члан 84. став 1),

ђ) отпусти корисника супротно закљученом уговору са надлежним Центром или општинским органом надлежним за послове социјалне заштите (члан 84. ст. 4. и 5) и

е) у одређеном року не предузме мјере за отклањање недостатака утврђених унутрашњим, инспекцијским и стручним надзором (чл. 139, 140. и 142).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице установе социјалне заштите новчаном казном од 500 КМ до 2.000 КМ.

(3) За прекршај из става 1. тачка г) овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 500 КМ до 2.000 КМ.

XII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 146.

(1) Установе социјалне заштите ће ускладити своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

(2) Јединице локалне самоуправе у којима није основан Центар, основаће Центар или одјељење заједничког Центра у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона.

(3) До оснивања Центра, послове из овог закона ће обављати надлежне службе за социјалну заштиту јединица локалне самоуправе.

(4) Центар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона извршити преиспитивање признатих права са одредбама овог закона.

(5) Захтјеви поднесени прије ступања на снагу овог закона окончаће се у складу са законом који је важио у тренутку подношења захтјева.

Члан 147.

(1) Социјални радници, правници и дефектолози који обављају послове социјалне заштите у установама који су по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавали услове у погледу степена стручне спреме, могу и даље обављати послове стручног радника у установама социјалне заштите.

(2) Запослени из става 1. овог члана дужни су да у року од осам година од ступања на снагу овог закона испуне потребне услове у погледу нивоа образовања.

Члан 148.

(1) Корисник којем је признато право на новчану помоћ оствариће ово право од првог дана наредног мјесеца од дана ступања на снагу овог закона у висини од најмање 50% од предвиђеног износа из члана 24. овог закона.

(2) Укупан износ новчане помоћи из члана 24. овог закона исплаћиваће се кориснику права на новчану помоћ од 01.01.2013. године.

(3) Корисник којем је признато право на додатак за помоћ и његу другог лица оствариће ово право од првог дана наредног мјесеца од дана ступања на снагу овог закона у складу са чланом 34. тачка б) овог закона.

(4) Корисник права из става 3. овог члана може поднијети захтјев надлежном центру, за остваривање овог права у складу са чланом 34. тачка а) овог закона.

(5) Исплата права на додатак за помоћ и његу другог лица кориснику који је остварио ово право у складу са чланом 34. тачка а) овог закона, вршиће се почев од 01.01.2013. године.

(6) Центар је дужан да проведе поступак пре испитивања и усклађивања износа права на додатак за помоћ и његу другог лица за све кориснике у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

(7) Корисник коме је признато право на новачну помоћ и право на додатак за помоћ и његу другог лица након ступања на снагу овог закона оствариваће наведена права у складу са овим чланом.

Члан 149.

(1) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

а) правилник о утврђивању способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите и утврђивању функционалног стања корисника (члан 25. став 4),

б) правилник о хранитељству (члан 46. став 2),

в) правилник о остваривању права на помоћ и његу у кући (члан 50. став 1),

г) правилник о остваривању права на дневно збрињавање (члан 53. став 1),

д) правилник о процјени потреба и усмјеравању дјецe и омладине са сметњама у развоју (члан 58. став 2),

ђ) правилник о учешћу у трошковима смјештаја у установу и збрињавања у хранитељску породицу (члан 62. став 3),

е) правилник о вођењу евиденција у социјалној заштити (члан 78. став 6),

ж) правилник о условима за оснивање установа социјалне заштите (члан 82. став 2),

з) правилник о садржају и начину вођења Регистра социјалних установа (члан 83. став 2),

и) правилник о обављању приправничког стажа у области социјалне заштите (члан 93. став 6),

ј) правилник о самосталном обављању послова социјалне заштите (члан 125. став 5),

к) правилник о утврђивању цијене услуга смјештаја корисника (члан 137. став 1),

л) правилник о вршењу стручног надзора (члан 142. став 8),

(2) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

а) упутство за спровођење савјетовања (члан 55. став 4)

б) упутство о супервизији у установама социјалне заштите (члан 96. став 3) и

в) упутство о начину исплате средстава јединицама локалне самоуправе (члан 135. став 2).

(3) Надлежни орган јединица локалне самоуправе ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона прописати мјерила за утврђивање цијене услуга и утврдити цијене услуга у установама социјалне заштите чији је оснивач град, односно општина (члан 137. став 5).

Члан 150.

До доношења подзаконских аката из члана 149. овог закона примјењиваће се подзаконски акти који су донесени на основу Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 5/93, 15/96, 110/03 и 33/08), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 151.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, бр. 5/93, 15/96, 110/03 и 33/08).

Члан 152.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-504/12
Датум: 04. април 2012. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић